

stavljen samo „dio ‘neiscrpnog’ blaga Biblije i biblijskih ljudi, i to samo, moglo bi se reći ‘letimičan’ pregled, a nikako detaljna analiza pojmova, sadržaja i običaja. Stoga je ova studija samo početni orijentir za još iscrpnije istraživanje. Svakoga tko krene u taj posao, iskreno podupirem jer će i sam osjetiti ‘slast’ riječi Božje“ (236).

Dalibor Kraljik

Edi Matetić, Nela Mayer Williams, Mihael Jonke
Meni je život Krist: Život i poslanje evangelizatora i propovjednika Vinka Vaceka

Daruvar: Logos; Zagreb: Savez BC u RH, 2021., str. 144.

Knjiga *Meni je život Krist* autora Edija Matetića, Nele Mayer Williams i Mihaela Jonkea svojevrsan je putopis života i poslanja zapaženog evangelizatora Vinka Vaceka na području Kraljevine Jugoslavije u vremenu između dva svjetska rata. Knjigu je objavio Logos iz Daruvara i Savez baptističkih crkava u RH. Ovo je djelo bogato biografskim podacima iz života Vinka Vaceka i njegove obitelji koji su ostavili neizbrisiv pečat na baptizam i evanđeosko kršćanstvo na ovim prostorima.

Zahvaljujući svjedočanstvima Edia Matetića, Fanny Vacek Matetić, Nade Jonke (rođ. Vacek), Franje Klema te Josipa Horaka, u rukama čitatelja nalazi se vrijedan izvor za proučavanje crkvene povijesti baptističkih crkava. Iz dijela knjige, koja se bavi životopisom Vinka Vaceka, doznaje se da je rođen u Končanici pokraj Daruvara 1882. godine. Porijeklom je bio Čeh. Vinkova obitelj preselila se u Lipovljane kada je bio u dobi od osam godina, gdje je proveo i svoje djetinjstvo. Školovao se za pećara i lončara. Putujući mnogim gradovima, radio je razne poslove, ali zbog uživanja u alkoholu, sve je brzo potrošio. U svojoj 26. godini, 1908. godine, oženio se Marijom Šagi (Šagovac) iz Požege. Zbog teških prilika, otac ga je poslao za Ameriku 1910. godine, kod njegove sestre Fani i Mihalja Turkovića u Esta St. Louis, u SAD-u. Za njim su kasnije stigli supruga Marija i brat Franjo, koji se kasnije preselio u Detroit. Na nagovor brata, Vinko i Marija također su se preselili u Detroit, gdje se Vinko zaposlio u Fordovoj tvornici automobila. Jedne večeri, šetajući gradom, čuo je pjevanje i propovijed na češkom jeziku. Ušao je u Češku Baptističku Crkvu u Detroitu, i Bog je započeo mijenjati Vinkovo srce. Ostavio se pića, obratio se i krstio u toj crkvi zajedno sa suprugom. U crkvi je bilo i drugih doseljenika iz domovine ili „Starog kraja“, poput braće Vančaš, Brkić i Časni. U prosincu 1920. godine, ordiniran je za propovjednika Prve jugoslaven-ske Baptističke Crkve u Detroitu. Prema svjedočenju autora, jedne večeri, nakon

molitve, crkva je izabrala dvanaestero braće koji su stali u krug. Na koga će pokazati kocka, taj će otići kao misionar u „Stari kraj“ sa zadaćom propovijedanja Evanđelja. Kocka je pokazala na Vinka nad kojim su tada molili i s blagoslovom ga poslali 1920. godine na daljnje školovanje na *Moody Bible Institute*. Tako se cijela obitelj preselila u Chicago, gdje su proveli slijedeće dvije godine. U Chicagu je su redovito posjećivali Češku Baptističku Crkvu, a djeca nedjeljnu školu. Završivši studij 1922. godine, Vinko je bio spreman na povratak u domovinu. Braća i sestre iz Detroita i Chicaga dali su mu adrese svojih prijatelja i rodbine koji su ostali u domovini. Njih je po povratku rado posjećivao, a upravo su ti ljudi milošću Božjom postali stupovima novih crkava, što je bio slučaj u Severinu na Kupi.

Došavši u Zagreb, odsjeli su kod obitelji Zrinščak, a rado su ih posjećivali Aleksa Novak i Ivan Bistrović. Nakon nekoliko mjeseci, Vinko se preselio u Staro Petrovo Selo, a potom u Daruvar. Vinko je često bio na putu pa je proputovao cijelu Kraljevinu Jugoslaviju neumorno naviještajući Evanđelje. Godine 1923. osnovao je *Savez baptističkih crkava u Kraljevini SHS* te je počeo s objavljivanjem mjesečnika *Glas Evanđelja*, što je kasnije nastavio njegov unuk Branko Lovrec. Iako je vjernika Baptističke Crkve bilo i prije njegova povratka iz Amerike, Vinko Vacek je s posebnim žarom doprinio njegovu širenju od Slovenije do Makedonije. Na jednome misijskom putovanju, zbog nečiste vode, dobio je otrovanje želuca te se vratio u Zagreb. Usljedila je vrućica i upala pluća koja je potpuno onemoćala Vinka. Njegovo je srce prestalo kucati 28. kolovoza 1939., ali riječi vatrenog propovjednika zapisane u listu *Glas Evanđelja* i danas jasno svjedoče o Spasitelju Isusu Kristu kojemu je vjerno i neumorno služio.

Knjiga sadrži isječke intervjuja iz dnevnih novina te doživljaje i crtice iz života Vinka Vaceka. Njegovi izvještaji o posjetama mnogim crkvama u raznim krajevima *Kraljevine SHS* govore o blagoslovljenom djelu obraćanja ljudi i krštenja novih vjernika. Vinko Vacek je propovijedao Božju Riječ mnogim narodima: Česima, Hrvatima, Slovencima, Slovacima, Makedoncima, Bosancima, Srbima, Mađarima, Rumunjima. Koliko je žarko želio da svi upoznaju Krista i njegovu ljubav, zorno pokazuje riječ kojom ih je često oslovljavao – „mili moji“. Taj žar za izglavljenima ostao je i generacijama nakon njega, sve do današnjih dana.

Zahvaljujući požrtvornom radu na arhivskoj građi, Edo Matetić je na jednome mjestu objedinio sadržaj vjere i propovijedi Vinka Vaceka te njegove kratke misli. Posebno je zanimljivo uploviti u Vinkove originalne bilješke i rukopise koje je koristio pripremajući propovijedi u kojima je Radosna vijest bila omiljena tema.

Knjiga *Meni je život Krist* sadrži bogatu riznicu povijesnih podataka i događaja što će za svakoga tko se bavi istraživanjem Baptističke Crkve na ovim prostorima biti nezaobilazni izvor. Pisana je jednostavnim jezikom te je dostupna širem krugu čitatelja. No, iako je ova knjiga posvećena životu i poslanju Vinka Vaceka, svojim sadržajem nije zasjenila važnu poruku Evanđelja, da je Isus Krist Rado-

sna vijest čovječanstvu. Upravo se ta evangelizacijska poruka kroz svjedočanstva vjernih Kristovih sljedbenika, provlači kroz cjelokupan sadržaj knjige i ukazuje na dobrog i milostivog Boga koji čeka iskrenog tražitelja.

Danijel Časni

Matthew Kaemingk, Cory B. Willson

Work and Worship: Reconnecting Our Labor and Liturgy

Grand Rapids: Baker Academic, 2020., 292 str.

Brojni odlomci u Bibliji opisuju Boga kao radnika, stvaraoca, lončara, pastira, vinogradara. Štoviše, tjedan je stvaranja na samom početku Postanka predstavljen kao obrazac čovjekova rada. Također, mnoge su Isusove usporedbe svoju inspiraciju pronalazile upravo u težačkoj kulturi prvostoljetnoga Izraela. Možda je Bog time htio reći da su njemu itekako važni naš rad, posao i naše zanimanje. Dvojica američkih teologa, Matthew Kaemingk i Cory Willson, napisali su knjigu koja zapravo pretpostavlja važnost rada kao prijekopotrebnog oblika službe svećenstva svih svetih, zbog čega smatraju da je nužno ponovno povezati naš rad i štovanje. Drugim riječima, ako zbilja vjerujemo u svećenstvo svih svetih i poslanje laika u svijetu, bilo bi poželjno da na bogoštovlja gledamo kao na pripremu Kristovih svećenika za djelo službe u svakodnevnom zanimanju. Naše profesije ne samo što prožimaju trećinu naših života nego se kroz njih ostvaruje kulturološki mandat čovjeka kao kraljevskog svećenika i evanđeosko poslanje kršćana da budu svjetlo, sol i kvasac ovomu svijetu.

Knjiga je napisana uglavnom za američko čitateljstvo, što autori ne kriju, a prilikom pisanja namjerno su uzimali primjere liturgijâ iz različitih crkvenih tradicija (npr. baptističke, pentekostalne, pravoslavne, katoličke), vremenskih razdoblja (od rane Crkve pa do danas) i podneblja (npr., Afrika, Azija, Južna Amerika, Europa). Autori su reformirani teolozi i profesori sustavne teologije, koji su ispekli zanat istražujući i služeći u organizacijama koje se bave vjerom i radom u mnogim američkim urbanim središtima (str. 8). U vidu imaju tri vrste čitatelja: radnike, voditelje štovanja te znanstvenike i studente (str. 9). Smatraju da štovanje može i treba imati „(trans)formirajući utjecaj na rad i radnike“ premda dodaju da je primarna svrha štovanja slavljenje Boga, a ne rješavanje ovoga problema, kao i da samo po sebi štovanje kakvo zagovaraju neće riješiti sve probleme. S obzirom na to da je problem podijeljenosti vjere i posla u suvremenom zapadnom društvu velik, „sat vremena okupljenoga štovanja nedjeljom ne može povezati ove razvrgnute vidove našega života“. Knjiga ima tri dijela. Prvi dio postavlja konceptualni temelj (str. 10) i istražuje probleme s kojima se suočavaju